

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПІСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ї год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

Сучасне положення.

Переживаємо незвичайно прикий час у міжнародному положенню, а перед нами стоїть тяжка криза, що може допrowadити до нової війни.

Зрозуміла отсє робітника партія Англії і видала на днях маніфест з приводу заостrenoї крізи в Європі. Та щоб недопустити до нової європейської війни, предкладає вона скликання світової конференції, яка малаб остаточно вирішити всі досі невирішені міжнародні справи, а також спірні питання, що виринули наслідком парижських мирних переговорів.

Сей маніфест має на меті перед усім спонукати правительство Великої Британії, щоб воно активно виступило з таким проєктом.

З другої сторони правительство Італії намагається приєднати Англію до спільної акції супроти Німеччини, щоб тим способом піти на зустріч Франції і натиснути на Німеччину, аби вона погодилася з домаганнями Франції.

Таким посередником хотіла й хоче бути Італія, щоб не допустити до розбиття Антанти й відограти в ній рівно рядну роль.

Але теперішнє правительство Англії виждає слушного часу та ви-

цією і Англією, та що Польща сподіється поглубити свої відносини до Англії, щоб від неї виєднати визнаннє польської Республіки важним чинником міжнародного розвитку.

В отсі концепті європейської політики має своє значіннє становище совітської України й Росії — що є в союзі з Німеччиною і тим чином параліжує союз Франції з Польщею. Бо коли Польща мобілізує свою армію на знак свого союза з Францією, то совітська Україна й Росія відповідають своєю мобілізацією на доказ союза з Німеччиною, і тим ще більше комплікується сучасне положення в Європі.

Отсє все вказує, що Англія сьогодня являється рішаючою силою при уладжуванню міжнародних відносин в Європі, але вона з розмислу дожидає моменту, в котрім могла бы доспілі основи допrowadити до дійсного міжнародного порядку в Європі.

Дотеперішній досвід вказує політиці Англії вижидати того моменту.

Вже в 1920 р. в часі польсько-совітської війни піднесла була Англія думку скликання міжнародної конференції до Лондону в цілі вирішення передівсім справ Сходу.

На цій конференції мала бути також вирішена справа Сх. Гали-

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно	8\$	піврічно	5\$
Для Галичини	2.50	дол.	
Для України	2.50	дол.	
Для п. Америки	2.50	дол.	
Для Канади	2.50	дол.	
Для Аргентини	6	пез.	

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ucranianos no Brasil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс.
від стиха. Більші по 200 рс. За
всякі оголошення платить ся з
гори.

PRACIA

Prudentopolis — Рагада

Ми Українці до економії
В нас є сила Козаків!

Не роздучать нас ні море,
Ні межі чужих прав. Гимн ам. Укр.

Німеччини, та постійно відпорне становище Франції допровадило до розбиття конференції в Генуї, не зважаючи на це, що всі учасники цієї конференції відчували конечну потребу трівкого міжнародного порядку.

Та як раз в ім'я міжнародного порядку піднесла Англія на генуенській конференції знову справу вирішення державної долі Сх. Галичини, яка наслідком розбиття конференції не дійшла до вирішення.

Ледви минув виборений Лойдом Джорджем речинець „Травг Дей“, а вже над горизонтом Європи нависли чорні хмари, і з огляду на це накликує всіх до розваги й дійсного міжнародного порядку, причім загально признається, що тільки Англія є спроможна перевести отсю думку в діло.

Становище Франції стає мабуть менше корисне від того, що було в часі конференції в Генуї і тому ймовірно Франція навернеться до політики Англії, щоб на міжнародній конференції поладнати політичні порахунки в Європі й сим шляхом дійти до справедливого міжнародного порядку.

Послідовно на отсій найближчій міжнародній конференції мусить прийти до остаточного вирішення долі також нашої Батьківщини.

огляду на території, континент і під-
соннє, стоїть одним фронтом під
одним національним прапором, його
серце беться одним горячим ба-
жаннем, його усі змагання зводяться
до одного: визволення з під чу-
жинецької влади. І це є запорукою
нашої певної перемоги. І це дає
нам сили перенести найбільші жер-
тви, витревати під боєвим прапором
до кінця, не злякатися ніякої, хочби й найчорнішої будучини.

Щира-ж Вам дяка за се, добре
Сини скрівавленої Батьківщини,
бездольні вигнанці, що так горячо
любллять свою Неньку у важких,
невимовно важких дінях! Ваші
дотеперішні благородні діла велять
нам надіятися, що Ви і на будуче
не оставите своєї рідної країни без
моральної і матеріальної допомоги,
хоча Ви сами потребуєте і одної
і другої. І дай Боже, щоб рідна
країна як, найскорше була у змозі
їх Вам дати відплатитися своїм добрим
Синам сторицею. Вашої любові
до себе Вона Вам не забуде
ніколи!

Дякуючи зосібна тим землякам,
чи інституціям, які на Позичку Национальної Оборони зложили більші суми, в першу чергу Кооперативі „Світло“ в Каразіньо, Вп. п. п. Е. Прокоп'якови в Люцені, І. Колодієви в Сан Павльо, М. Войтовичеви в Куритибі, М. Павлюкови в Аракажу Огінто Задопожному в

Таким посередником хотіла й хоче бути Італія, щоб не допустити до розбиття Антанти й відограти в ній рівно рядну роль.

Але теперішнє правительство Англії виждає слушного часу та виправдує свою пасивність тим, що Франція покищо не нарушила мірового договору супроти Німеччини, хоч бувший англійський прем'єр Лойд Джордж називає окупацію області Рур зі сторони Франції очевидним надужиттєм побіди на знищеннє Німеччини.

Годі також заперечити, що очі Німеччини звертаються у сторону Англії та виждають від неї справедливого посередництва.

А в останніх днях навіть польський прем'єр Сікорський заявив у своєму бутнім експозе у варшавськім сеймі, що одинокою запорукою європейської рівноваги може бути тільки порозуміння між Фран-

цією та Британією, що донесла була Англія думку скликання міжнародної конференції до Лондону в цілі вирішення передівсім справ Сходу.

На цій конференції мала бути також вирішена справа Сх. Галичини, при чому мали бути вислухані репрезентанти тої території.

Але тоді совітська Україна й Росія, не приймали пропозиції держав Антанти й пішли дальшим походом на Польщу.

Мабуть тепер жалують Україна й Росія, що як побідники не пішли на міжнародну конференцію в Лондоні, — а через те й нашу справу не вирішено 1920 р.

Але тої думки не покидав керманич англійської політики Лойд Джордж і хотів її зреалізувати на міжнародній конференції в Генуї, якої він був ініціатором.

На цій конференції станули вже представники України й Росії та

і добра всіх народів.

Послідовно на отсій найближчій міжнародній конференції мусить прийти до остаточного вирішення долі також нашої Батьківщини.

ч. 78/23.

До Українців Південної Америки.

Звіт нашого делегата п. П. Карманського впевнив нас вповні про високопатріотичний і готовий до поєднання настрій нашої еміграції в Південній Америці, у Бразилії і в Аргентині, чого останнім висловом являється її матеріальна допомога з метою підтримки дальній боротьби нашої дорогої Батьківщини за своє визволення.

Ся допомога має для нас головно моральне значіння, бо вона є доказом, що цілий наш народ, без

чи інституціям, які на Позичку Национальної Оборони зложили більші суми, в першу чергу Кооперації „Світло“ в Каразіньо, Вп. п. п. Е. Прокоп'якови в Люцені, І. Колодієви в Сан Павльо, М. Войтовичеви в Куритибі, М. Павлюкови в Антоніо Олінто, Задорожному в Ірасемі, полк. І. Лехови в Прудентополі, Крамареви в Апостолес; дякуючи Головному Комітетові для Позички і усім Хвальним Комітетам по оселях, котрі не жаліли безінтересових трудів при ділі позички, квітуємо рівночасно Комітет на суму: 38,935\$000 (трийцять вісім тисяч дев'ятьсот трийцять п'ять мільйонів).

Др. Петрушевич
Президент Української Национальної Ради.

Др. Косьль Левицький
Уповнівлений Уряду для Справ Закордонних.

Відень, 1. лютого 1923.

У ВІСІМДЕСЯТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

Маркіяна Шашкевича.

7

(Дальше).

Перший торжественний концерт.

Концерт уладжений заходом товариства „Львівський Боян“. Початок о год. пів до осьмої. Велика саля Філь гармонії виповнена по береги — ні одного вільного місця... місцева і замісцева інтелігенція, не брак і селян. Святочний настрій... дроже ожидання, чи справді випаде концерт гідно памяти Маркіяна, відповідно високому піднесення духа?

Прогомоніли звуки старанно відіграного „Степу“ Бородіна оркестрою 15 полку і виходить на підвищені др. Евген Олесницький.

З запертих віддихом слухаємо промови; „Великі роковини стрічає нині ціла — а передовсім Галицька Україна — роковини вікопомної переломової доби в житті народа!“

Се велике свято нашого національного відродження се свято того, що серед памороки крайної реакції, серед сумерків повного національного занепаду сучасного йому покоління, в хвилі, коли життє народне стало на точці закостенілої мертвоти — освітив ясним блеском кромішну тьму, ожижив завмираючий організм нації свіжою народною струєю і положив підвалини до життя національного в тій часті вітчини нашої, положив основи, що приготовили землю Галича до сеї задачі, яку прийшлося їй

яку словняє вона і нині: стаючи захистом для культурної і громадської сили всеї України і політично-національним речником українського питання в Європі.

В сумній, мертвій добі, коли Галицька Русь, злучена найдовше з усіх українських земель політично і культурно з Польщею, далека від тих визвольних народних рухів, що потрясали в минулих століттях організмом закордонної України і яких традиції жили там ще в народі — ніділа культурно і економічно, а завмирала національно, коли довголітня неволя знемогла її організм до того степені, що з молодечою елементарною силою знявся в закордонній Україні і покликав до життя могучих речників українського слова від Котляревського до Шевченка — в тій мертвій епосі, де народ прибитий був панциною і позбавлений прав чоловіка і інтелігенція пірвала з ним всяку спільність і скорою ходою ішла на зустріч повній денационалізації, в тій епосі виступає ясна, світла чаром живої поезії овіяна постать Маркіяна Шашкевича, що стає смілим речником народного слова, скарбів народної поезії, підносить се рідне слово з занепаду і промошве йому дорогу до письменності, до культури, а тим стає і справдішим піонером відродження Галицької України!

Шашкевич, се предтеча того національного руху, який здержаний після него кількачільною реакцією будиться під леготом весни народів в р. 1848, а відтак в вісімдесятіх роках оживає в конкретних формах свідомого українства і стає основою безвпинної народної стріхи на арену словесності, добувати вже, а щораз ширшої і глибшої всеукраїнської струї.

Маркіян Шашкевич, се перший у нас

речник українства. Його натхнула українська муз, його натхнули:

„українські вірлята,
що веселять душу — серце загрівають.“

І він кладе основи до будучого безпечно-го захисту для українського духа на землі галицькій на ту пору, коли крилатих вірлят сковують кайдани московського самодержавія.

А побіч сего стає Маркіян Шашкевич першим у нас борцем за ідею свободи, першим піонером нашої визвольної боротьби!

В молодім, слабосилім питомці, в убогім сельськім священику, в ніжній ліриці його поезії грають струни геройської пісні, тобі геройської епопеї, що є змістом історичної минувшини народів і тої вікової мартиро-льогії, а все житте його і діяльність його се оден великий могутній протест проти кайданів духа, проти насиливання прав народних і прав людських!

Його не спиняють ворожі напади, урядові репресії і цензури заборони, його не ломлять переслідування, доноси, ексклюзії, шпигунство і міри поліційні, його не лякають анатеми світських і духовних гасителів духа, затревожених маревом встаючої хлопської нації — він смілою рукою відвалиє гробовий камінь положений над нею і в гнилу атмосферу мертвеччини вносить весняний подув духа молодої нації з традиціями її вікової борби за волю.

Той, хто в часах тих важився проголосити народне слово, вивести його з під курної стріхи на арену словесності, добувати для него прав на трибуни письменства і на проповідниці, розкривати ним нутро душі в обійми темноти, на наш національний наступає нова хмаря, що

тяє посмів смілою рукою сягнути в сферу церковщини і на живу народну мову перекладати євангеліє, хто в „Русалці Дністровій“ важився звести річ про Богдана Хмельницького і будити в народі традиції козацтва — сей був проти сучасних відносин справжнім революціонером, що потряс основами узаконених понять, і в тім лежить високе суспільне значіння Маркіяна Шашкевича як ідейного борця проти реакції, свідомого, що доля і будучість українського народу лежить в тяжкій послідовній боротьбі за національні і людські права.

І сим стає Маркіян Шашкевич духовним родоначальником тих всіх, що не поклоняються гнобителям народу, не йдучи на їх лестні слова, смілою борбою промошують дорогу розвиткові нації, родоначальником тих завзятих борців-мучеників, що давали і дають до нині силу, кров і житте за народні права, тим і нині велики і святі роковини його для нашої нації.

З мріями про волю народу сходить поет зі світа по коротким, тяжкім життю, маючи відраду в надії, що „сонечко волі заблісне“, що український народ „не буде неволі сином“.

І нині по сотці літ, по упливі віку цілого стоять український народ і дальше, на жаль, перед самою лише надією.

По другім боці кордону, в серці України, стогне нині українство ще в тяжких окочах, що тяжать на нім на глум цивілізації, на сором XX віку!

На нашій землі єдначастина, топче злочину, що

Слово до серця і розуму.

Не давний цей час, коли я працював Бразилію, проводжений загальним бажанням, щоб я скорійше вертався і продовжував започатковану і намічену статутом Укр. Союза в Бразилії працю. І я дав слово, що вернуся і слова дотримав. Я вірив, що ті, які мене до повороту взвивали, вважали мою присутність у Бразилії потрібною, широко бажали моєї допомоги при праці для добра загалу і мали ширу волю підтримати мене при наміреній праці. І здалека від чудових, зелених наших осель у Бразилії мій план праці ще більше скристалізувався поширившись, віра в успіх цієї праці в мені скріпилася — я вертався до Бразилії колисаний мріями про розквіт нашої тутешньої кольонії, мавив себе надіями, що ся кольонія зайде серед нашої американської еміграції передове місце. Такими надіями поділявся я з нашою віденською еміграцією і з урядовими колами, ідеалізуючи нашу бразилійську еміграцію, і потішав неодного з охочих їхати до праці над добуттям крапою долі для нашої бразильської кольонії, що вскорі їх до сеї праці покличуть. А що сам я не почувався в силах цілий план праці перевести, головно в економічній його частині, я запрохав до діла нашої економічної обнови одного з найповажніших і найбільш фахових наших економічних діячів, якого вдалося мені переконати про можливість широкої і багатої овочами економічної діяльності серед нашої тутешньої кольонії. І не без повних жертв, проводжений ширими бажаннями успіхів з боку нашого уряду і всого громадянства, покинув я вдруге Європу, щоб моєю скромною працею для добра загалу сплатити довгі вдяки за прихильність бразилійського нашого загалу до мене, а ще більше до рідної справи, до

чи економічної діяльності; центральна каса світить пустками, не отримавши свого паю за виїмкою від трьох чи чотирьох філіальних кас; філіальна каса так само пусті; справа «земельного банку» опинилася на мертвій точці; а що найгірше — це кирия чисельних одиниць, або й цілих осель, сіяннє недовірія до Союза, клеветанне тих, що з чистим серцем і з чистими руками клали основи під Союз, а в слід за сим байдужність, а навіть ворожнеча до Союза.

І хочеться спитатись: навіщо було цілої комедії з заснованням Союза? чого не було зараз на дорізонському з'їзді сказати: нам ніякої організації непотрібно, бо краще нам жити стадом, ніж громадою? і чим Союз чи його управа заслужили собі на недовіре, або й наклепи? пощо було вмовляти в мене на мойому виїзді з Бразилії, що моя присутність тут потрібна? пощо було врешті розбуджувати в рідному краю сі велике надії на розвій нашої бразильської кольонії, коли в цей розквіт не було віри і не було бажання його плекати? І хочеться спитатись: чи ми дорослі люди, чи діти, або що гірше — комендіянти?

І невимовно гірко становиться на серці, коли бачити, як вмірає віра в це, чим вся душа жила, і як бачити, що вбивають сю віру якраз ті, що сю віру найбільше будили. Удар за ударом, колючка за колючкою, несподіванка за несподіванкою — кожна оселя має свій почастунок. І тільки жалко подумати, скілько то сорому прийдеться нам набратися між чужими, коли не завернемо з дороги занепаду, коли не схаменемося і не направимо як стій цілої школи, якої накоїли собі власним нерозумом.

Адже ми ще й не розмахнулися крилами — і чи можна вже на землю сідати? Ще не зробили ні одної серіозної спроби — і чи

зурно недовірія, ослабив нашу волю і енергію, вкинув нас в прірву зневіри і знехоті до святої справи? І чого ми так легко дали себе звести на манівці і бездорожжа кільком вовкам, що закралися в нашу громаду?

Як що були пороблені нами які похиби в засаді, як що практика виказала які недомагання — невже це достаточна причина, щоб обплювати це, що ще вчера було нашими святощами, щоб взагалі все понехати? Є які недомагання, так зійдімося ще раз, порадьмося, як недомаганням зарадити, направмо похиби і йдім до мети далі, не оглядаючися на ніякі труднощі, не слухаючи підшептів ніяких сатанів.

Ніколи не було потрібно єднання і праці над нашою обновою і скріпленнем нашого національного і економічного становища так дуже, як під сю пору, під пору, коли польська загребуша рука простягнулася і до нас з аргументом, що ми сини країни, яку продають Польщі, що ми члени нікчемного польського народу. І ніколи не було потрібно нам стільки відпорної сили, як під сю пору; а сю відпорну силу дадуть нам організація, свідомість нашої національної і релігійної відрубності, економічний добробут, освіта. І все те ми мусимо добути за всяку ціну і негайно. Без матеріального розквіту не буде в нас освіти, без освіти не буде національної свідомості; без національної свідомості не буде відпорності проти ворожих затій — а усього того не буде без сильної, єдиної і справжньої організації в Союзі.

Так починаємо, поки ще час, від першого — від організації Союза, через філії, та не філії на папері.

Слухаймо голосу нашого серця і розуму, піоб не прийшлося колись відпокутувати!

Геть коромоли і недовіре! — ставаймо під одним прапором, одним фронтом — до боротьби

лиці серед юрби, спасає Річпостолу кожен в інший бік. В одному лише однозгідність ідеальна: „Польща не сміє сходити зі свого моцарствового“ становиска, а тому не сміє випустити зі своїх обіймів „національних меншостей“ все одні, чи „хочуть, чи не хочуть вони того“. Ідеально одностайний фронт.

Говорить у соймі Підгірський із українського волинського соймового клубу: „Високий сойме!“ — Маршалок перебиває: регулямін дозволяє вживати лише польську мову. Підгірський говорить далі: „з руска по польську“. „В імені населення Волині, Підлісся, Холмщини“.

— Великий рев на салі. Як це? Холмщини? Старинно польської дзелніци? Голос людовця: „Тут не російська дума!“ Інший голос: „Чи пан єст росіянінem“. Але Підгірський говорить далі... „змаганням населення... самостійна українська держава... рахуючися з істнуючим станом готові до співпраці з польським народом під умовою...“ — Рев на салі. Патріотичний голос: „Жадних варункуf!“

Ось характерна картинка. А тепер відзвіви публичної опінії. „Хієна“ принаймі виступає з відкритим шоломом: Польща має 30 відсотків непольського населення, яке на „східних кресах“ має чисельну перевагу. Польський народ мусить проковтнути ці „креси“ асіміляційною свою силою. Всякі територіальні автономії для „кресів“ можуть у тамошнього непольського населення лише закріпити свідомість механічної звязі з Польщею і викликати ірредентистичні тенденції. Тому: уніфікація всеї держави, жадних автономій, скріплення асіміляційної діяльності польського елементу. Програма ясна. Противник чесний. „Все одно, чи хочете, чи ні — Польща мусить вас проковтнути“. Це торочить п. Станіслав Грабський уже принаймі двайцятий раз під ряд у „Слові Польськіm“.

А лівиця? Найхарактерніша тут позиція П. П. С. Вся ідеологія з

у Вашого уряду і засідання, покинув я вдруге Європу, щоб моєю скромною працею для добра загалу сплатити довгі вдяки за прихильність бразилійського нашого загалу до мене, а ще більше до рідної справи, до рідної країни.

І знов я опинився на наших мілих оселях, серед добрих моїх другів. Та якже відмінно виглядають сі оселі від тих, які я оставил за собою перед кількома місяцями! Як відмінно виглядає дійсність від мрії і сподівань! Скрізь слідний запепад, розвал і вмирання. Ні одна філія Союза не здійснює зроблених собою надій, ніодна вітка наміченого праці не розквітається. Школи лишаються такими, якими були в минувшому році; філії сплять, або й зовсім не проявляють ніякого життя — ніодна з них не проявила якоїсь громадянської, просвітної,

ди, якої накоїли собі власним недорозумом.

Адже ми ще й не розмахнулись крилами — і чи можна вже на землю сідати? Ще не зробили ні одної серіозної спроби — і чи можна вже руки складати? І якого сміху наробимо з себе самих! Як скомпромітуємося перед собою чужими нашими давніми наріканнями, що нам хтосьто в організації нашого життя перепоною був! Якими нещирими і неправдивими покажемося у своїх власних очах!

Зійшлися ми усі: кольоністи, росітники, склепарі, інтелігенти світські і духовні — подали собі взаємно руки, обіцяли у згоді працювати і стреміти до спільноти мети, намітили собі одну ціль і обрали сю ціль спільною згодою. І який лихий попутав наші шляхи, затемнив нашу мету, посіяв

несе клічі реакції, тої самої, яка давила грудь Маркіяна, з якою він боровся і яка нині стає нарою над чистим і непорочним ідеалом українства, що його леліяв Маркіян і служив йому цілим своїм життєм.

Та за сей чисгий і непорочний ідеал українства, сю духову спадщину Маркіяна стоїть уже від десятків літ все сідоме громадянство, за ним стоять нині свідомі маси народні, за него ллється кров і падуть жертви, його окуплюємо ми і чесною борбою і совісним культурним трудом — і ся надія на сонечко волі, надія на „вільну, свободну Україну“ стає нам щораз близькою, щораз більше кріпить наші сили, настало наше завіяття, підносить нашого духа.

І не загине ідеал сей між нами!

Українства не зітре нині ніхто з картісторі!!!

Питання українське не зійде вже більше з ряду великих національних питань нашої держави і Європи.

І не лячні нам зусилля ворожі, що з двох сторін йдуть на нас нахабним походом, і не страшні нам змагання реакційні, вімірені против основ і змісту українства, в який би не виступали вони формі і яких би сильних не мали за собою протекторів, вони не здергать нашого культурного походу, не вирвуть суспільності віри, що лише в правді, поступі і свободінім культурнім розвитку сила і будучість нашої нації.

Там, де нині сто літ тому узрів Маркіян світ Божий, на Білій горі, побіч рідного Підлісся видніє нині величний пам'ятник, здвигнений поетами, пам'ятник нашого національного відродження, а другий ще кращий, ще величавіший, здвигав йому нині в своїх горячих серцях вдячна нація.

А від обох тих пам'ятників несе нині промову виголосив о. Теодозій Лежогубський:

„То не сокіл пташку жене“, то руська думка мчиться у давні часи — та не у ті:

„Як слава гула
Світом вокруги
Про славних батьків,
Боярів, князів,
Про гетьманів, козаків“

а у ті, коли то

„Нависло ясне небо чорними хмарами,
Тяжкими густі бори склонились тугами,
коли:

„Слези у грудех народа скаменіли
І в тяжку скалу над серцем ся збили“

коли то із кучерявого руського дуба, в який

сітками літ били тяжкі громи східної хуртовини, а який служив захистом сусідам,

тільки корень остався глибоко в матері-
землі, привалений тяжким каменем забутя

— коли то простора руська левада не рід-

ним цвілом, а чужим вкрилася буря-

ном — коли то довголітня, чужа опіка до-

вела руський народ до торби жебрака —

до стану, в якім він позабув на те, що він

народ, як і інші — в якім навіть гадкою

не важився мріти про права, які йому на-

лежалися, бо думав, що він на те тільки,

щоб служити другим — у часи сто літ то-

му назад.

Тяжкі се були часи, так тяжкі, що їх

можна зірнати хіба з тягарем кайданів по

дев'ятих літах неволі. Згрубила скіра народу

у тих місцях, де в живе тіло вгризалися

кайдани і недопускала болю до серця —

народ із за терпінь стратив свідомість.

А коли бачив як ті, що його поневоли-

ли, зривались до борти з тими, що їх по-

проковтнути“. Це торочить п. Станіслав Грабський уже принаймі двайцятий раз під ряд у „Слові Польськім“.

А лівиця? Найхарактерніша тут позиція П. П. С. Вся ідеольгія з часу її боротьби за польську державність була побудована на свідомості того, що національно державні змагання є природним проявом, який мусить пережити скоріше, чи пізніше всякий поневолений народ. Ця сама П. П. С. сьогодні — сліпим шовінізмом називає національно державні тенденції „крайсів“. „Націоналісти єднайтеся!“ — вигукує „Дзенік Людові“ ставлючи на одну дошку сьогоднішні ендецькі „бурди“ за владу і, іррідентичні тенденції недержавних народів. „Безкомпромісово призначати мусите польську державну сувереність“ — так заявляє сьогодні П. П. С. — „морально скапітулювати

Образець з польського сойму, або всі Ляхи однакі.

У львівськім щоденнику „Громадський Вістник“ читаємо таке:

Польська публична опінія і національні меншості.

Лаються між собою польські партії, хто з реакційного, хто з демократичного анімушу стріляє на ву-

неволили, то і його переходила дрож, яка однак не кінчилася, от хотіти мрію, скинути власні кайдани, а що найбільше помо- чи другим, а собі — хто зна — чи не наложити ще тяжких.

Хибаж народ не бачив сего? Не бачив, бо темно було, так темно, що сю духову пітьму можна зірнати хіба з пітьмою, яка буває по півночі, коли то в недовізі має благословитися на день.

Правда! Там на закордонній Україні, спалахнуло було рівним світлом з під пера вістника відродження російської України, Івана Котляревського, світлом, яким одино- ким можна розігнати пітьму у серцю наро- да, але стіни кордону не допускали його в галицьку Україну. А коли тим часом си- ломіць продерся якийсь промінчик, то ле- дзи кілько очей добавчавали його а ін- ших „неволі синів“ він ослішив, бо вони у своїй духовій нищеті вважали його не дійсним світлом а блудним вогнишком, що здіймається над гробом мерця — дрожить, хитаєся, мовби насмівався з бідного подорожного, що заблутив серед пітьми.

І зимно було, так зимно, що сей холод можна зірнати знова хіба з морозом який буває зимию, перед сходом ясного сонця. Не було тепла, не було любови свого рідного. Хиба часом в ряди-годи пробудилась вона у серцю простолюдина, коли у село завітав соловій-бандурист.

(Далі буде).

Свято скінчилося. — Вдоволенне і гар- ний спомин остали ще довго,

Второк, 7. л. ст. падолиста.

Вечером того дня відбувся другий тор- жественний концерт. І знова сала виповне- на, — настрій сердечний і святочний. Про- грама та сама, що на першім концерті, лиш

ли, зривались до борти з тими, що їх по-

чтаниє читайте добре часописи, бо чи- тання веде до просвіти, а просвіта це сила народу! Запишіть собі „Працю“. Адреса: «Pracia», Prudentopolis, Ragana.

Житє св. Маргарети Алляк

Основні Правди

Отче Наш

Кто яко Бог

Житте св. Василія

Християнська Незіста

Полні Лелії

Кілька уваг о вихованні дітей

Наша віра

Памятка з Misi

Християнський пашпорт

О потребі і значенню католицької праці

Таємниці для кружків

Приписи для ревнителів

Грамоти ревнительські (дипломи)

Вписові картки для чл. бр. Н. С.

Божествений Спаситель opr.

Різ'язаний дарунок

МОЛИТВЕННИКИ.

Молитв. Християнської Родини

Да святиться (оправлений)

Співанник Церковний брош.

" " opr.

Молебен до Найс. Серця Ісуса

" " Прч. Діви Марії

КНИЖКИ ЗМІСТУ СВІТСЬКОГО.

З журбою радість обнялась (поезії)

На зелених горах "

Чужиною "

Кріава Книга II. часть

Царський вязень opr.

Вибір поезій Івана Франка

Християнська організація

Про гетьмана Івана Сірка

Календарик "Приятеля"

Підручний календарик "Ідея"

До відома читальень і читаючого громадянства!

На днях одержано більший транспорт книжок з Європи; є вони до набуття по слідуючих цінах.

1. Андріївський. До характеристики українських партій — 800 р.

2. В 60-ті роковини смерти Тараса. Збірка — 800 р.

3. Бандурист. Жах. (Воєнні оповідання) Ціна: 800 р.

4. Богдан Лепкий: Незабутні. — 1\$200.

5. Памяти Ів. Франка — 800 р.

6. В. Андріївський: З минулого (спомини з війни) — 6\$700.

7. Українська література моза і прагопис (п.авель) — 800 р.

8. І. Котляревський: Твори, 2 том. (повне видання) — 5\$700.

9. Д. Дорошенко: Славянський світ (енциклопедія славянознавства) 3 том. 13\$000.

10. В. Леонтович: Сломини утікача. — 2\$500.

11. Гарасимович: Життя і відночини на радянській Україні. — 1\$700.

ною порукою.

Замовлення слати на адресу: "Союз Українських Інвалідів", Львів, вул. Руська 4. З/ІІ. — а гроши чеком платним в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові, Підвальє 7., пересилати у листі на адресу "Союза" з допискою „за Жалібну Книгу".

УЧИТЕЛІ Й УЧИТЕЛЬКИ!

Замовте собі одинокий студенський вістник

„ПОСТУП“

Виходить що місяця та поміщує гарні оповідання, стихи, як також обширні наукові статті з різних областей знання. Передплата в Бразилі виносить лише 4\$000. Адреса: «POSTUP» — Leópol, ul. Dominikanska 11. Europa, Galicia Oriental.

Часопис для молоді і дітей:

„Наш Приятель“

Адреса: OO. Vasylianu — Zovkva Galicia Orient. — Europa

Можна замовляти також і через Редакцію "Праці" в Прудентополі.

PHARMACIA POPULAR

— de —
O. Santos Pacheco
Prudentopolis Paraná

Великий склад дрогуерії і хемічних продуктів. Можна набути ріжні ліки гомеопатичні та інші ліки на ріжні хороби.
Ціни догідні.

Іван Сакс

(РІЗНИК)

Подав отсім до відома, що купує всегда кожду скількість безрог та рогату худобу за які платить добре ціни.

Prudentopolis, Praça da Matriz.

Українська торговля

МИХАЙЛА ОПУШКЕВИЧА

Прудентополіс — лінія Есперанса

ПОРУЧАЮ Шан. пп. Кольоністам в Есперансі і околиці мій богато заосмотрений склеп, в якім можете набути все потрібне Вам до господарки і домашньої обслуги по дешевих цінах і доброї якості, а також збути свій продукт, як: герву-матте, пшеницю, жито, кукурузу, фасолю, мід, віск і пр. по добрій ціні.

Українці! Памятайте на клич: Свій до свого — Українець до Українця!

З поважанем

Мих. Опушкевич.

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікаря і професора універзитету при великім шпитали S-ta Casa "як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні.

Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до свого лікаря Українця, перед котрим свою мовою можете докладно висказати що Вам бракує.

ВЕВАМ AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELE-
PHONE
454.

MARCA REGISTR.

Atlantica Luzitana
Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОВУВАЛИСТЬ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвасу — Куригиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Желяжне; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибране насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополі в домі п. М. Козловського.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — поруче Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Escourinha» і інше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITYBA — Caixa Postal 180